

1. Etyczne aspekty bezpieczeństwa pacjenta w opiece zdrowotnej – Patrycja Zurzycka, Katarzyna Czyżowicz 1

- 1.1. Etyka a bezpieczeństwo pacjenta 2
 - 1.2. Wartości i zasady etyczne związane z bezpieczeństwem pacjenta 3
 - 1.2.1. Raportowanie błędów 7
 - 1.3. Bezpieczeństwo pacjenta w unormowaniach etycznych – kodeksy etyki dla pielęgniarek 10
 - 1.4. Bezpieczeństwo pacjenta – uczestnika badań naukowych 12
 - 1.4.1. Doradztwo etyczne 14
- Piśmiennictwo 16

2. Zespół terapeutyczny a bezpieczeństwo pacjenta – Anna Piskorz, Jakub Lickiewicz, Marta Makara-Studzińska 19

- 2.1. Zespół – pojęcie, rodzaje 19
 - 2.2. Zespoły w ochronie zdrowia 21
 - 2.3. Proces formowania zespołu 23
 - 2.4. Cechy skutecznych zespołów 25
 - 2.5. Znaczenie lidera w pracy zespołu 26
 - 2.5.1. Czynniki istotne dla pracy zespołowej 27
 - 2.5.2. System komunikowania się w zespole (komunikacja jedno- i dwukierunkowa) 28
 - 2.5.3. Asertywność w zespole 30
 - 2.5.4. Debriefing – doskonalenie komunikacji w zespole terapeutycznym 32
 - 2.5.5. Konflikty w zespołach terapeutycznych 33
 - 2.5.6. Zarządzanie konfliktem w zespole opieki zdrowotnej 35
 - 2.5.7. Znaczenie zarządzania zasobami ludzkimi a bezpieczeństwo opieki 38
 - 2.5.8. Znaczenie pracy zespołowej dla bezpieczeństwa pacjenta 40
- Piśmiennictwo 42

3. Komunikowanie się z pacjentem w zespole terapeutycznym – Jakub Lickiewicz, Anna Piskorz, Katarzyna Wojtas, Marta Makara-Studzińska 45

- 3.1. Pacjent i opiekun – ogniwo w bezpieczeństwie opieki. Komunikacja pacjent-personel 45
 - 3.1.1. Zasady dobrej komunikacji 46
 - 3.1.2. Czynniki utrudniające komunikację w zespole 49
 - 3.2. Komunikacja a zdarzenia niepożądane. Przekazywanie złych wiadomości 50
 - 3.3. Identyfikacja pacjenta 51
 - 3.4. Edukacja pacjenta 55
- Piśmiennictwo 60

4. Jakość opieki zdrowotnej – Mirosława Noppenberg, Iwona Bodys-Cupak, Lucyna Płaszewska-Żywko 62

- 4.1. Akredytacja 64
- 4.2. ISO 72
- 4.3. Jakość opieki a proces pielęgnowania pacjenta 75

Piśmiennictwo 79

5. Ergonomia warunków pracy jako element bezpieczeństwa w opiece zdrowotnej – Iwona Bodys-Cupak, Mirosława Noppenberg, Maria Kózka 82

Piśmiennictwo 91

6. Zdarzenia niepożądane w opiece zdrowotnej – Izabela Sowińska, Mirosława Noppenberg, Iwona Bodys-Cupak 93

6.1. Czynniki sprzyjające występowaniu zdarzeń niepożądanych 96

6.2. Zdarzenia niepożądane wymagające monitorowania i analizy 97

6.3. Zgłaszanie zdarzeń niepożądanych 97

6.4. Analiza zdarzeń niepożądanych 99

Piśmiennictwo 101

7. Uczenie się na błędach a czynnik ludzki – Jakub Lickiewicz, Iwona Malinowska-Lipień, Marta Makara-Studzińska 103

7.1. Definicje i typologie błędów 103

7.2. Źródła błędów 107

7.3. Uczenie się na błędach 113

7.4. Zdarzenia niepożądane 114

7.5. Zasady postępowania przed wystąpieniem i po wystąpieniu błędu/zdarzenia niepożądanego 115

Piśmiennictwo 117

8. Bezpieczeństwo wleczenu farmakologicznym – Anna Majda, Anna Kurowska, Joanna Zalewska-Puchała 119

8.1. Fazy leczenia farmakologicznego a bezpieczeństwo procesu 121

8.1.1. Ordynowanie/wypisywanie lek-w 123

8.1.2. Wydawanie leków 124

8.1.3. Podawanie leków 124

8.1.4. Monitorowanie działania leków podawanych pacjentom 127

8.2. Determinanty błęd-w wprocesie podawania leków pacjentowi 127

8.2.1. Czynniki związane z podmiotem opieki 128

8.2.2. Czynniki związane z członkami zespołu terapeutycznego/interdyscyplinarnego 129

8.2.3. Czynniki związane ze stanowiskiem pracy 130

8.2.4. Czynniki związane z cechami leku 130

8.3. Błędy i działania niepożądane farmakoterapii 132

8.3.1. Czynniki warunkujące bezpieczeństwo pacjenta podczas farmakoterapii 135

Piśmiennictwo 140

9. Zarządzanie ryzykiem klinicznym – Mirosława Noppenberg, Iwona Bodys-Cupak 142

9.1. Wybrane procedury obarczone wysokim ryzykiem 146

Piśmiennictwo 150

10. Zakażenia szpitalne – Mirosława Noppenberg, Agnieszka Gniadek, Maria Budnik-Szymoniuk 151

10.1. Funkcjonowanie oraz zadania zespołu i komitetu kontroli zakażeń szpitalnych 151

10.1.1.	Kontrola wewnętrzna	154
10.1.2.	Nadzór nad higieną rąk	154
10.1.3.	Metody dekontaminacji sprzętu w zależności od ryzyka przeniesienia zakażenia	156
10.2.	Sprzątanie i dekontaminacja pomieszczeń szpitalnych	157
10.3.	Izolacja	162
10.4.	Identyfikacja i wygaszanie ogniska epidemicznego	164
10.5.	Monitorowanie zakażeń szpitalnych	165
10.6.	Walidacja zakażeń i polityka antybiotykowa	168
10.6.1.	Około zabiegowa profilaktyka antybiotykowa	169
10.7.	Bezpieczeństwo pacjenta w aspekcie zapobiegania zakażeniom odcewnikowym	170
	Piśmiennictwo	177
11.	Bezpieczeństwo postępowania z wybranym materiałem do badań laboratoryjnych i w systemie POCT – Anna Majda, Joanna Łatka, Joanna Zalewska-Puchała	180
11.1.	Bezpieczeństwo pacjenta a etapy postępowania w diagnostyce laboratoryjnej	182
11.2.	Błędy w fazie przedanalizacyjnej procesu diagnostycznego dotyczące wybranych badań laboratoryjnych – ukierunkowane działania naprawcze, poprawiające bezpieczeństwo procesu diagnostyki laboratoryjnej	188
11.3.	Badania laboratoryjne wykonywane w miejscu opieki nad pacjentem	194
	Piśmiennictwo	196
12.	Bezpieczeństwo terapii żywieniowej – Lucyna Ścisło	199
12.1.	Ocena stanu odżywienia	200
	Piśmiennictwo	211
13.	Bezpieczeństwo w wybranych obszarach opieki zdrowotnej	213
13.1.	Bezpieczeństwo w opiece nad matką i dzieckiem – Justyna Kot, Anna Kosowska, Dorota Matuszyk	213
13.1.1.	Bezpieczeństwo a organizacja bloku porodowego i oddziału położniczo-noworodkowego	214
13.1.2.	Identyfikacja matki i noworodka	215
13.1.3.	Bezpieczny kontakt matki z dzieckiem – skóra do skóry	216
13.1.4.	Bezpieczeństwo w sytuacjach szczególnych	218
	Piśmiennictwo	225
13.2.	Bezpieczeństwo pacjenta w pediatrii – Agnieszka Kruszecka-Krówka, Grażyna Cepuch	226
13.2.1.	Podstawy prawne hospitalizacji dzieci	226
13.2.2.	Specyfika rozwojowa a bezpieczeństwo dziecka w szpitalu	228
13.2.3.	Rodzice dziecka jako ogniwo zespołu terapeutycznego	230
13.2.4.	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego pacjentom pediatrycznym	233

Piśmiennictwo 240

13.3. Bezpieczeństwo w procedurach chirurgicznych -
Lucyna Ścisło, Elżbieta Walewska 242

13.3.1. Zapewnienie pacjentowi bezpieczeństwa w
przygotowaniu do zabiegu operacyjnego 242

13.3.2. Bezpieczeństwo na bloku operacyjnym 245

13.3.3. Bezpieczeństwo pacjenta po zabiegu
operacyjnym na oddziale chirurgii 246

Piśmiennictwo 248

13.4. Bezpieczeństwo na oddziale intensywnej terapii -
Aurelia Segal, Ilona Nowak-Kózka, Stanisław Wojtan 250

13.4.1. Personel na oddziale intensywnej terapii
255

13.4.2. Wyposażenie oddziału intensywnej terapii
257

13.4.3. Farmakoterapia 258

13.4.4. Delirium, analgosedacja, sen, wczesne
uruchamianie 260

Piśmiennictwo 262

13.5. Bezpieczeństwo pacjenta w psychiatrii - Katarzyna
Wojtas, Katarzyna Czyżowicz 264

Piśmiennictwo 274

13.6. Bezpieczeństwo pacjenta w geriatricii - Grażyna
Puto, Alicja Kamińska, Izabela Sowińska 276

13.6.1. Identyfikacja osoby starszej w szpitalu
276

13.6.2. Efektywne gromadzenie informacji od osoby
starszej/opiekuna w szpitalu 277

13.6.3. Bezpieczeństwo a realizacja potrzeb osób
starszych na oddziałach szpitalnych 278

13.6.4. Bezpieczeństwo a wybrane wielkie problemy
geriatryczne 281

Piśmiennictwo 285

13.7. Bezpieczeństwo pacjenta w podstawowej opiece
zdrowotnej - Ewa Kawalec-Kajstura, Izabela Chmiel, Julia
Nawrot 286

13.7.1. Bezpieczeństwo w sytuacji udzielania
świadczeń POZ w środowisku zamieszkania 292

13.7.2. Bezpieczeństwo udzielania świadczeń POZ w
warunkach ambulatoryjnych 294

13.7.3. Bezpieczeństwo udzielania świadczeń POZ
usługą na odległość (e-usługi) 294

13.7.4. Bezpieczeństwo dokumentacji medycznej w
POZ 296

13.7.5. Opieka pielęgniarki POZ 298

13.7.6. Szczepienia ochronne 299

13.7.7. Monitorowanie rozwoju dziecka poprzez
wizyty patronażowe i testy przesiewowe 300

13.7.8. Programy opieki dyspenseryjnej w POZ -
rola pielęgniarki 302

13.7.9. Profilaktyka gruźlicy 303

	13.7.10. Opieka terminalna w POZ	304
	13.7.11. Porada pielęgniarska i porada położnej	
306		
	13.7.12. Opieka położnej POZ	307
Piśmiennictwo		317
	13.8. Bezpieczeństwo pacjentów z różnych kręgów kulturowych – Lucyna Płaszewska-Żywko	320
	13.8.1. Dieta	320
	13.8.2. Zróżnicowanie w występowaniu chorób i reakcji na leki	325
	13.8.3. Podejście do zdrowia, choroby i leczenia	
326		
	13.8.4. Praktyki religijne, zwyczaje i ceremonie a zagrożenia dla zdrowia	331
	13.8.5. Komunikowanie międzykulturowe	333
Piśmiennictwo		335
Skorowidz		338